

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie M. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o wysokość świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 listopada 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 sierpnia 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2014 r. oddalił apelację ubezpieczonej M.R. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 7 maja 2013 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 17 stycznia 2013 r. wydanej w sprawie o wysokość świadczenia.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną ubezpieczonej. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 116 ust. 1 i art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.; dalej jako: „ustawa o emeryturach i rentach z FUS”). Ponadto skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa procesowego: 1/ art. 477¹⁴ k.p.c.; 2/ art. 378 § 1 k.p.c. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jej oczywistą zasadność, a także występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego polegającego na ustaleniu, czy na gruncie art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z FUS możliwe jest skorzystanie przez stronę ze środków odwoławczych przewidzianych w procedurze administracyjnej i w ustawie o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

W kwestii oczywistej zasadności skargi kasacyjnej podniesiono, że Sąd Apelacyjny uznał za własne rozważania i poglądy dotyczące „zasady wnioskowości”, jednakże zasada ta została zinterpretowana przez Sąd Okręgowy w sposób wadliwy. Ubezpieczona w sposób ewidentny zamierzała złożyć wniosek w takim momencie, w którym możliwe będzie zaliczenie pełnych dwudziestu lat pracy w rolnictwie - 240 miesięcy. Z wniosku skarżącej wyraźnie wynika, że jej celem było dokonanie naliczenia emerytury począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r. Tym samym decyzja organu rentowego była w sposób oczywisty sprzeczna z jej wnioskiem. Nie można bowiem wniosku strony traktować w sposób formalistyczny w oderwaniu od zamiaru strony. Organ przyjmując wniosek strony winien dokonać jego odpowiedniej wykładni z uwzględnieniem wyrażonego we wniosku zamiaru strony. „Zasada wnioskowości” nie może być rozumiana w sposób przyjęty przez Sąd Okręgowy i zaakceptowany przez Sąd Apelacyjny, z którego wynika, że data złożenia wniosku musi przesądzać o dacie przyznania świadczenia od dnia 1 grudnia 2012 r., gdy z treści wniosku wynika, iż ubezpieczony zamierza uzyskiwać świadczenie od dnia 1 stycznia 2013 r. Kierując się zasadą, że organ rentowy orzeka na wniosek strony, Sąd winien uwzględnić okoliczność wynikającą z treści wniosku, że żądanie strony dotyczy przyznania jej świadczenia z określoną we wniosku datą, a nie przyznania tego świadczenia wcześniej.

Uzasadniając tezę o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego argumentowano zaś, że ubezpieczona przedstawiła w apelacji zarzut naruszenia art. 9 k.p.a. przez organ rentowy. Zarzut ten miał niejako ewentualny charakter w stosunku do zarzutu art. 116 ust. 1 i art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przy przyjęciu bowiem słuszności stanowiska Sądu Okręgowego,

że dla daty naliczenia świadczenia przesądzająca jest data złożenia wniosku a nie zamiar strony co do daty przyznania świadczenia, ubezpieczona zarzuciła, iż z naruszeniem art. 9 k.p.a. nie została przez organ rentowy stosownie pouczona o skutkach prawnych złożenia wniosku w określonej dacie. Na gruncie tego zarzutu Sąd Apelacyjny wyraził pogląd, że w kwestii tej strona winna wyczerpać środki odwoławcze przewidziane w procedurze administracyjnej i w ustawie o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. W ocenie składającej skargę, istnieje na gruncie tak wyrażonego poglądu Sądu Apelacyjnego potrzeba rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy istotnego zagadnienia prawnego co do możliwości skorzystania przez ubezpieczoną z takich środków odwoławczych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie wskazania tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Co się natomiast tyczy występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na

podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić należy, że skarżąca nie wykazała istnienia żadnej z powołanych przesłanek przedsądu.

Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jej autor nie przedstawił żadnego wyводу jurydycznego wyjaśniającego, na czym polega kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji prawa materialnego lub procesowego. Nie sprecyzował nawet, w obrazie którego konkretnie przepisu upatruje owej oczywistej zasadności przedmiotowego środka zaskarżenia.

Z kolei co się tyczy istotnego zagadnienia prawnego sprawy, wypada podkreślić, że konstruując to zagadnienie, skarżąca nie nawiązała w sposób generalny i abstrakcyjny do treści powołanego art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie wyjaśniła, na czym polegają trudności w dekodowaniu zawartej w nim normy prawnej, ani do jakich rozbieżnych konkluzji może prowadzić próba

interpretacji tego przepisu. Co więcej – przepis art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie został wskazany w podstawie kasacyjnej naruszenia prawa materialnego lub procesowego. Tymczasem przepis, którego obraży nie zarzucono w ramach którejś z podstaw kasacyjnych, nie może stanowić punktu oparcia do konstruowania przesłanek przedsądu. Poszczególne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej muszą być bowiem zsynchronizowane ze sobą. Uzasadnieniem dla sformułowanego na podstawie tego przepisu zagadnienia prawnego okazały się natomiast sugerowane przez autora skargi kontrowersje wokół zastosowania przez organ rentowy przepisu art. 9 k.p.a. Zarzuty skargi kasacyjnej powinny jednak dotyczyć naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego przez sąd drugiej instancji, gdyż przedmiotem kontroli kasacyjnej jest wyrok tego sądu. Jak zaś słusznie zauważono w motywach zaskarżonego wyroku, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego nie mają zastosowania, stąd zarzut ich obraży nie może stanowić podstawy kasacyjnej, a w konsekwencji tego – nie może być punktem oparcia dla konstruowania przesłanek przedsądu.

Konkludując: wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przyjęcia jej do rozpoznania, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.